

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

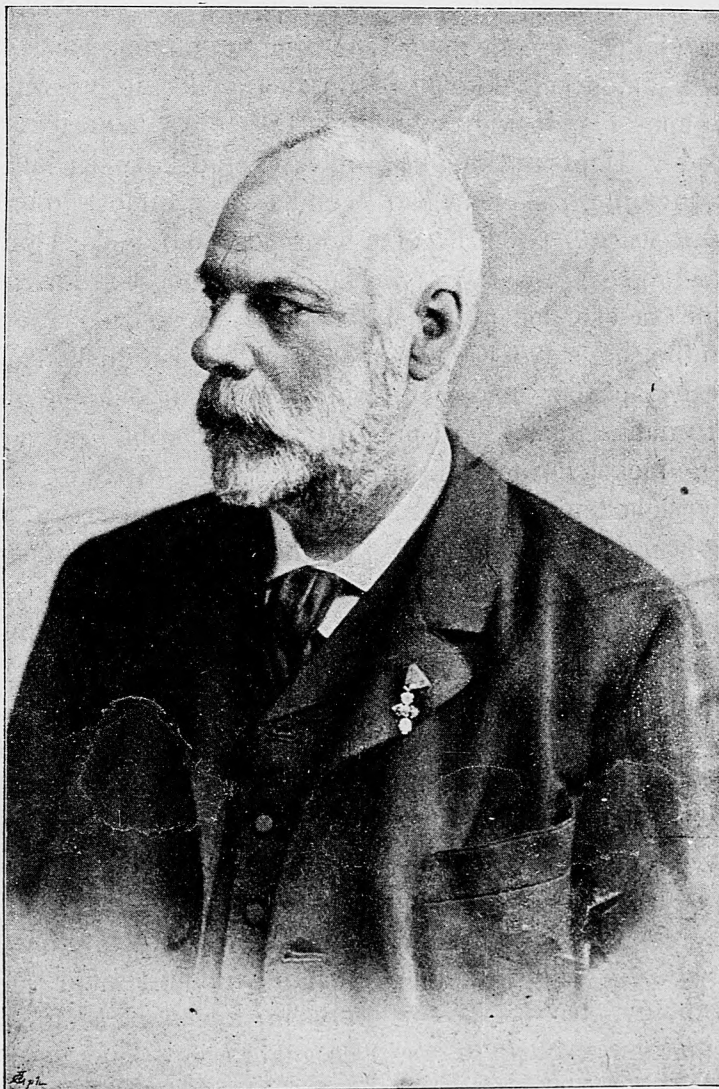
Predplatná cena :
 Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt' roka ... 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Gróf Ferdinand Zichy.

Arcipastieri katolíckej cirkvi, vývodní a najvýtečnejší mužovia krajiny, duchovenstvo v okresných shromaždeniach, ba i pospolitý ľud v jednoduchých jeho spolkoch jedným úmyslom sa ponášajú, aby v tieto dni úprimné, z hlbín povďačných srdc vyvierajúce blahoželania vyslovili najzmužilejšiemu bojovníkovi za vieru Krista Pána, desať millionov katolíkov najväčších zásluh vodcovi, grófovi Ferdinandovi Zichymu. Každý rozvažitý človek v krajne nevýslovne teší sa, že prozreteľnosť božská tomuto najoddanejšiemu synovi cirkvi a vlasti a mužovi najšlachetnejšiemu popriala tej zriedkavej milosti, že v čerstvej sile duševnej a telesnej dosiahnuť mohol osemdesiaty rok blahonosného života svojho.

Gróf Ferdinand Zichy.

Život grófa Ferdinanda Zichyho v pravom smysle slova blahonosný je pre cirkev a celé Uhorsko. Kto povzbudil náš ľud ku katolíckemu sebaopovedomiu, kto ho naučil oduševnovať sa za svoju vieru? Gróf Ferdinand Zichy.

My katolíci boli sme, ačprave krajinského náboženstva, len maloletí v Uhorsku. Ľudia, ktorých sme my prijali, právami a výhodami veľkodušne ozdobili, robili s nami čo chceli. Dnes je tomu ináč. Katolíci v Uhorsku nielen že teraz z nedospelosti precitli, lež sa už aj ako osvedčení katolíci cítia. Čo za vieru horliaci mužovia cez stáročia previesť nevedeli, to vykonal gróf Ferdinand Zichy.

V zákonodarstve nemali sme žiadnej opory a ochrany. Neverci, odpadlíci od katolíckej viery vynášali zákony k potupeniu a k poníženiu katolíkov, bez protimluvy a slobodne. V parlamente katolíckeho Uhorska

neopovážil sa nikto spomenúť meno katolíka. Katolíci boli otrokami neznabohov a inovercov. Že katolíci prítomne v zákonodárstve Uhorska zaujímajú príslušné miesto, že ľudia bez Boha a inoverci musia si ich vážiť, to urobil gróf Ferdinand Zichy.

V spoločenskom živote boli sme roztrúsení. Katolíka neznal katolíka. V menších obciach ešte vedeli ľudia, akej je viery jedon-druhý, vo väčších obciach ale a v mestách nikto sa o to nestaral. O sjednotení katolíkov v spolkoch a sdrúženíach nebolo ani chýru ani slychu. Najväčšia sila spoločenská väzí ale len v srdúženíach. Obrovské veci možno previesť spojenými silami. Týmto cieľom založené sú po celej krajne kresťansko-katolícke kruhy a spolky. Ku jejich založeniu ale kto oduševňoval a lepšie povedano kto ich zakladal a ešte zakladá? Gróf Ferdinand Zichy.

V Uhorsku nemali sme predtým žiadnej čisto katolíckej tlače. Dvoje troje novín zastávaly síce zásady katolícke, opravde ale celkom boli nasiaknuté duchom liberalným. Prítomne ale máme noviny osvedčene a čisto katolícke. Katolícka tlač dviha sa v hlavnom meste a po vidiekoch celej krajny. Katolícku tlač v Uhorsku kto založil a priviedol k dnešnému rozkvetu? Kto obtoval na ňu nepočítané tisíce? Gróf Ferdinand Zichy!

Pospolitý ľud nachodil sa ešte len pred asi dvanásť rokami v najsmutnejšom stave. Kresťanskí občania ani za drahý peniaz nedosiahli pravdy. Liberáli úradníci znali sedliaka len pri volbách a platení dane, inokedy zachodili s ním ako s otrokom. Ku vyslobodeniu zpod jarma otrockého kresťanských občanov, sedliakov roľníkov, remeselníkov a robotníkov založená je a neustále pracuje kresťanská ľudová strana. Kto ale založil túto politickú stranu? Najšlachetnejší priateľ, vodca a láskavý otec kresťanského ľudu gróf Ferdinand Zichy.

Veľmož tento, pozemskými statkami hojne požehnaný, rytier zlatého runu, dôverník a priateľ kráľa, podroboval sa nevýslovným uponiženiam, prosil, ba žobral v mene kresťanského milosrdenstva za víťazstvo pravdy a spravodlivosti. Majiteľ palácov, zástavnik Uhorska, uponíži sa do ošarpaných chalúp, teší a fedruje malých ľudí, opustenú chudobu v biede a nerestách. Toto je gróf Ferdinand Zichy.

Preto aj vo vrúcnych modlitbách prosme Boha všemohúceho, nech vodcu katolíkov, najšlachetnejšieho priateľa a otca kresťanského ľudu ešte cez mnohé roky v stálom zdraví udržuje. Kresťanské a občianske ale cnosti katolíckeho výtečníka tohoto nasledujme verne všetci a vtedy v pamiatke katolíckeho Uhorska na veky žiť bude gróf Ferdinand Zichy.

Pre gazdov a robotníkov.

Po novinách tu i tam často čítame, že poradná kancelária gazdov a robotníkov veľmi dobré služby koná roľníckemu ľudu. Čo je to teda tá poradná kancelária? A kde je? Kde ju človek potrebujúci rady má hľadať? Nuž táto kancelária povstala tak, že minister orby Ignác Darányi lanského roku nariadil, aby v jeho ministeriume zariadená bola taká kancelária, v ktorej v každej veci, ktorá patrí do účinkujúceho kruhu ministra orby, gazdom a gazdovským robotníkom, ktorí sa ta obrátia, dajú radu, úpravu, poučenie, vysvetlenie, informáciu.

Táto nová kancelária má nápis: «A földmivesek tudakozó irodája» a jej miestnosti nachodia sa v budove ministerstva orby na druhom poschodí pod číslom 89. Vrátny budovy, ktorý stojí pod bránou ministeriumu na prizemí, rozpovie prichodzímu, ktorými schodmi a ktorou stranou má ísť do kancelárie, kde rady potrebnému človeku ochotne poradia a vysvetlia čo a ako má robiť, pokračovať vo svojej záležitosti.

Na túto kanceláriu možno sa aj listovne obrátiť. Jedno ale musíme poznamenať. Táto kancelária sa nezaobrá s obchodom, s gšeftom. Nesprostredkuje ani kúpu, ani odpredaj. Ani to nemože urobiť, aby dala vysvetlenie alebo radu vo veciach ďalekých a do účinkujúceho kruhu ministerstva orby nepatriacích. Teda nech nikto nežiada od kancelárie, aby mu kúpila voz, pluh alebo nejakú inú do gazdovstva potrebnú vec, alebo aby predala jeho raž alebo zemiaky. Pri opytovaní treba sa prísne pridržať len toho, čo súvisí s roľníctvom. Kancelária totižto dá informáciu tým, ktorí majú v ministerstve orby nejakú prosbu, apellátu, inštanciu, jako ich vec stojí, čo majú robiť, kam sa majú obrátiť, aby ich záležitosť čímškôr vybavená bola. Kancelária je

sriadená preto, aby vo veciach, patriaciach do ministerstva orby, dala gazdom vysvetlenia, na príklad v takýchto veciach: Ako sa treba uchádzať o lacnejšie prúty na štepenie, šľachtenie viničov alebo stromkov? Aké kroky treba porobiť ku stavaniu domov pre gazdovských robotníkov? Ako treba založiť gazdovský spolok, jednotu, družstvo, čítací kruh, ľudovú knižnicu? Ako treba sriadiť naukobeh o domácom priemysle? Či možno dostať podporu na naprávanie pasienkov, na polievanie lúk? Ako možno dostať dobré fajty hydiny na plemeno? A tak ďalej.

Práve preto najmúdrejšie je obrátiť sa na kanceláriu listovne. Takto vyhneme aj mnohým darobným trovám. Len keď má človek t tak robotu v hlavnom meste, vtedy nech osobne zaklope na dvere kancelárie, kde zdarma dostane radu a vysvetlenie. Kto sa ale listovne obráti na kanceláriu, nech necifruje, nech píše krátko a jednoducho nech napíše čo chce.

Táto kancelária ešte len rok čo účinkuje a už počuť, že sa jej už asi tisíc ľudí poďakovalo za dobrú radu a vysvetlenie, lebo ich kancelária ušetrila od chodenia z jedného úradu do druhého. od jedných dvier ku druhým a usporila im trovy, ktoré by boli mali, keďby sa tu v hlavnom meste boli po úradoch ustávali.

Krešťanskú politiku potrebujeme!

Človek jakožto rozumné stvorenie v každom svojom úkone vedený má byť rozumom. Rozum ľudský vo svojom účinkovaní má jedon jediný správny základ: základ pravdy. Pravda je tá skala, ktorú vlnobitie luhárstva a zlomyseľnosti nadarmo podmýva. Na tomto silnom základe vystavená budova nadobudne si tej pevnosti, ktorá všetkým silám nepriateľským úspešne odporovať môže.

Jako jednotlivci v svojom súkromnom účinkovaní cestu pravdy nasledovať sú povinní, tak práve i celok, spojením jednotlivcov utvorený t. j. spoločenstvo, štát, v žiadnom úkone nesmie si nevšimáť pravdu. Človek ostáva človekom, či je sám o sebe, či je s mnohými druhými spojený. Vrabec ostane vrabcom a nie zajacom, buď je o samote, alebo buď je v krdli tisíc a tisíc

vrabcov. Krešťan musí byť krešťanom, či jako jednotlivec, či v spoločnosti s druhými tvorí štát. Toto je zrejماً pravda, ktorú podvrátiť nemožno.

Naša politická strana menuje sa krešťanská ľudová, pretože stojí na základe krešťanstva. My sme krešťanskí ľudáci; pod zástavou našou shromaždení sú výlučne krešťania. Nekrešťanov medzi nami nemáme, pretože títo nestojá na tom základe, na ktorom my, pre nás ale potrebný je spoločný základ.

Iný základ našich snáh si svoliť nežiadame, pretože základ krešťanstva, je základom pravdy.

Každé účinkovanie, ktoré na základe pravdy spočíva, je oprávnené. Teda oprávnená je aj naša politika, bo ona stojí na základe pravdy. Môžu hlásať iní bársčo za pravdu, my sa len nášeho zákla, totižto krešťanstva budeme pridržiavať. Pravda, ktorú krešťanstvo hlása, je nepodvratná. A pravde, bárs kto ju na svete hlása, každý človek sa podrobiť musí. Nech teda ináč smýšľajúci priatelia naši nie na to hľadia, či sa naša pravda volakomu páči, lebo nie, ale len na to, zdaliž základy krešťanstva sú opravdivé. Zbytočné sa nám vidí odvolávať sa na tú okolnosť, že zásady krešťanske samy v sebe sú tie najspravodlivejšie. Zkúsenosť dvatisíc rokov dokazuje, že blahobyť pokolenia ľudského vtedy sa najsilnejšie vzťahal, keď krešťanské učenie i v živote sa uskutočňovalo. Kedykoľvek jedon lebo druhý národ odchýlil sa od cesty krešťanstva, vždy upadol spolu mravne a hmotne.

Zkúsenosťou touto poučení, nežiadame si na vlastnej škode sa učiť. Uplatnenie sa krešťanských právd žiadame i na poli verejnom. Krešťanské zásady nie sú také, ktoré sa majú len pod kabátom nosiť, alebo v srdci hlboko zaryté zachovávať. Učenia krešťanstva vzťahujú sa na všetky polia účinkovania ľudského a vykazujú nám v každom ohľade, i v ohľade politiky istý, spravodlivý smer. Nadovšetko v rozluštení, v riešení spoločenských a politických otázok sme odkázaní na neomylné, nepodvratné zásady krešťanstva.

Krešťanská ľudová strana preto akokoľvek vychvalované, od mnohých horlive nasledované mienky ľudské, so základom nepodvratným krešťanstva nikdy nezamení. Ba žiada a na tom pracuje, aby krešťanské zásady nielen v chalu-

pách, ale i v palácoch, nielen pri chudobných, ale i pri bohatých, pri predstavených a podriadených v domácnosti, vo verejnosti, v školách, v dielnach, na krajinskom sneme, slovom všade dosiahly svojej platnosti.

Neni v tomto jednostrannosť, ani úzkoprsnosť, pretože zásady kresťanstva nikdy neboli jednostranné. Kresťanstvo učí rovnoprávnosť každého, hlása lásku i oproti nekresťanom. A toto prísne nasleduje kresťanská ľudová strana. Kresťanská politika hlása úplnú rovnoprávnosť, bratstvo a slobodu, preto od kresťanskej politiky očakávame jedine rozkvet, blaho drahej vlasti našej.

Ján Bartos.

Rozdvojenie neodvislej strany.

Čo sme v prvom politickom chýre predošlého čísla o strane neodvisliakov predpovedali, to sa skutočne aj stalo. Neodvislá strana osemätyriacich sa rozdvajila. V konferencii neodvisliakov 12. novembra vydržiavanej, bankový tábor stojáci okolo Justha srazil sa s miernym táborom vodcu a predsedu strany, Franca Kossutha. Na tejto konferencii svolanej na žiadosť bankového tábora z poverenia tohto Ludvik Holló v sprievode kratšej reči predostrel resolúciu, v ktorej žiadal, aby neodvislá strana vyriekla, že predĺženie privilegia spoločnej banky neprijíma a podporuje len takú vládu, ktorá popri prevedení všeobecného volebného práva do svojho programu vezme postavenie samostatnej banky na 1. januára 1911. a ktorá len z neodvislej strany bude zostavená. V záujme riešenia krízy na tomto základe navrhne snemu poslanie adresy jeho veličenstvu. Odhlasovanie tejto resolúcie ale drží za povinnosť plynúcu z vernosti ku strane.

Na to ujal sa slova predseda neodvislej strany Franc Kossuth a v dlhej reči dokázal, že prednesený návrh resolúcie bankového tábora v žiadnom ohlade neni cieľu primeraný. Preto on neprijíma resolúciu Hollóva a navrhuje resolúciu svoju, v ktorej vyrieka, že neodvislá strana stojí na svojom starom základe a v prvom rade za svoju úlohu považuje uskutočnenie gazdovskej neodvislosti krajiny. V záujme uskutočnenia samostatnej banky použije každý ústavný prostrie-

dok a preto nateraz drží za zbytočné vynesenie novšieho uzavretia. Prijatie tejto resolúcie ale považuje za otázku dôvery naproti sebe.

Prívrženci miernejšieho smeru, Kossutha viackrát burlivým potleskom pretrhli v reči. Potom nastal vážny okamih hlasovania. Za resolúciu Kossuthovu hlasovali sedemdesiatštyria, za resolúciu Hollóva stodvadsiat. Týmto bolo rozdvojenie neodvislej strany spečatené. Kossuth sa hneď poďakoval za predsedníctvo, zo strany vystúpil a so svojimi nasledovníkmi, ktorých počet sa už značne rozmnožil, poradnú sieň opustil a založil hneď novú stranu, ktorá nosí meno «*Osemaštyridsiatnická neodvislá Kossuthova strana.*

Máme teda nateraz dve strany neodvislých. Jednu pod predsedníctvom Kossutha a druhú pod predsedníctvom Justha, ktorý i hneď aj s dvomi podpredsedami odstúpil z predsedníctva snemovne vyslancov a pri volbe nového predsedníctva utrpel citlivú porážku. Justh s jeho bankusármí budú teraz v opozícii robiť — škandále.

Shromaždenia Jednoty Katolíckeho Ludu.

Velká oduševnenosť stredišťa Katolíckej Ľudovej Jednoty takrečeno každú príležitosť použije, aby sa Jednota viac a viac rozširovala. Každú nedeľu a sviatok inde a inde sa zjavia vyslanci Jednoty, aby vznešené heslá a zásady teže hlásali. Tak v minulú nedeľu, t. j. 14. novembra ľudové shromaždenia boli v nasledujúcich obciach:

Opaj (prešporská st.). Pred poludním o 11. hodine sa vydržiavalo ľudové shromaždenie Jednoty, na ktorom obyvateľstvo obce v úplnom počte bolo prítomné. Zaháječnú reč držal Gustav *Dávid* farár a Jednotu vysvetľoval tajomník *Ján Bartos*. Do Jednoty vstúpilo 51 členov.

Majcichov (prešporská st.). Velké shromaždenie bolo vydržiavané popoludní o 3. hodine. Občania z Majcichova a z celého okolia v krásnom počte sa dostavili na shromaždenie. Prítomní boli tam gróf Mikuláš Eszterházy, gróf Július Zichy, Anton Lysska statkár, Gustáv *Dávid*, Anton Brázda, Konštantín Orbán farári; Viktor Adamcsa kaplán, Koloman Gresznárik nadlesník, Karol Wágner notár, František Kemenes, Alois Kittler, František Holászek učitelia; Gebel rychtár a mnohí iní. Shromaždenie zahájil peknu rečou farár Konštantín Orbán. Viktor Adamcsa, voderadský kaplán, v krásnej reči dokázal, čo chcú nepriatelia katolíctva. *Ján Bartos* tajomník vysvetľoval cieľ a potrebu Jednoty. Rečnil o

terajšej všeobecnej biede ubohého ľudu a poučil poslucháčov, jakým spôsobom možno odpomôcť týmto neblahým pomerom. Gróf Mikuláš *Eszterházy* za veľkej pozornosti prítomných rečnil o ťažkom položení roľníckeho ľudu. Anton *Brázda*, farár z Ábrahámu, vysvetľoval potrebu spolčovania sa. Prítomní s veľkou pozornosťou počúvali reči a sa oduševnili. Shromaždenie zaključil farár Konštantín Orbán, na odporúčanie ktorého, grófa Ferdinanda Zichyho telegrafčne pozdravili. Pevné výhlady sú asi na 200 členov.

Otvorený list Trakovičanom.

Vlk v dedine.

Trakovičania! Prichádza už zima a v zime ako dobre viete vlci natoľko sú bezočiví, že opovážia sa až ku príbytkom ľudí priliešť, aby tam niečo olúpili mohli. Tak sa to stalo aj u vás. Ako čujem, aj do vašich príbytkov vtiera sa jeden dvojnohý, hltavý vlk, ktorého vy medzi sebou tak voláte, že «Brblák». Tento židáček, ktorý len z vašich peňazí žije, z domu do domu chodí v dolnom konci a vabi ľud. aby neplatil účasťiny na potravný spolok, ktorý sa má tento mesiac už otvoriť, lebo že vraj v tom spolku stratíte peniaze. Keď toto čujem, na pamät mi prichádza rozprávka o somárovi.

Somár jedonkrát obliekol sa do levovej kože a išiel zvierata strašiť. Zvieratá z prvu sa aj naľakaly, keď ale zbadaly, že z tej kože levovej dve veľké uši trčia, chytily somára, zvliekly z neho kožu levovú, dobre ho vymastily a potom ho vyhodily von zo svojho kruhu. Hľa, tak je to aj v našom páde. Jedon židáček obleče na seba rúcho ľudomila, vydá sa za dobrodinca občanov a straší ich od spolku, ktorého sa židia všade viacej boja, jak čert temiánu. Nuž ale občania či nevidíte, že je to len židák? Opovedzte mi, ktorý žid vám chcel niekedy voľačo dobrého urobiť? Preto neverte mu. On dobre vie, že keď ten sklep spolkový sa otvorí, potom môže ísť kočky kupovať, preto brble na ten spolok všetko zlé. Nečudujte sa tomu. Veď aj pes, keď nie kus mäsa, lež palicu mu ukážeme, šteká a chcel by nás pohryznúť; tak to činia aj trakovickí židia. Vedia, že spolok potravný pre nich je len palica, ktorá ich z dediny vyžene, preto potom štekajú proti spolku a vabia ľud, aby neplatil účasťiny (akcie).

Ten istý židák, ako čujem, s tým vás straší,

že v tom potravnom spolku zhynú vám peniaze, stratíte ich. A mnohí, ako čujem, mu to aj uverili. Nuž ale, jako to môžete uveriť? Jako sa môžu peniaze ztratit v jednom sklepe, kde vy kupujete? Pozrite, u vás sú traja židovskí sklepari. A nielen, že neztratia peniaze v sklepoch, ba žijú po panski. A vy by ste ztratili peniaze v jednom sklepe, v ktorom všetci, jako ste sa zaviazali, kupovať budete čo vám je treba? Len viac rozumu, viac rozumu občania moji a zbadáte aj vy, že ten židáček šiali, keď vám také hlúposti tára. Veď keď vás on natoľko miluje, že sa bojí o vaše peniaze, prečo sa nebojí o svoje peniaze? Prečo má sklep, prečo dáva do toho sklepu svoje peniaze, veď ich tam ztratí, lebo sám hovorí, že v sklepe sa môžu peniaze ztratit? A viete sa ešte rozpamätať, čo povedal ten židák, keď sme ten spolok utvorit chceli? Plesknul si na vaček a pyšno povedal: «Ja sa nebojím sklepa kresťanského. Vo vačku držím celý dolný koniec.»

Zostal teda bohatý. A odkiaľ, z čoho? Sklep ho spravil bohatým. Vidíte, občania moji, sklep neni lutria, kde človek o peniaze prinde, lež sklep je baňa, kde sa peniaze robia a množia. A potom pozrite okolo seba: Tam máte Žlkovce. Začali sklep ale s 3000 korunami. Všetci ani nestúpili za údov. A hľa, za niekoľko rokov kúpili si už dom, ktorý je hodný 12.000 korun. Vy ale trakovičania skoro všetci ste údovia potravného spolku. Začnete sklep s 12.000 korunami. Jako tam môžete peniaze ztratit? Keď Žlkovania, ktorých je menej, za niekoľko rokov tolké peniaze vedeli vyrobiť vo sklepe svojom, jako by ste vy prepadli?

Nedajte sa teda podvádzať! Nečúvajte slová, ktoré vychádzajú z úst židovských. Veď dobre viete, že žid ani svojmu otvovi nepovie pravdu, aj toho by ošialil, keby mohol. Ja viem, prečo sa ten židák včulej natoľko rozhadzuje. Dobre vie, že som neni doma a že nemôžem prísť domov. Nemá vás kto vyučiť. Nuž je pravda, že já pre nemoc moju nemôžem vás vyučovať a odušenoť, ale na miesto mňa posielam vám teuto list. Myslím, že sa porozumieme. A mimo listu pošlem jednu dobrú radu ženám a dievkám z dolného konca. Viete čo urobíte ženičky a dievčence, keď ten žid k vám prinde a bude mužov, otcov, bratov vašich búrit proti tomu

sklepu? Vezmite metlu... Viac vám nepoviem. Však vy viete, čo máte robiť.

Ostávajúte s Bohom!

Dr. Štefan Krajcsovics,
kaplán.

POLITICKÉ CHYRY.

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Kresťanská ľudová strana snemová vo štvrtok 11. novembra o 7. hodine večer vydržovala poradu vo vlastnom kruhu. Porade predsedal gróf Aladár Zichy a prítomní boli: Štefan Rakovszky, Ján Molnár, Mikuláš Zboray, Alexander Simonyi Semadam, Béla Nyáry, Štefa Tálos, Julius Jánoky-Madocsányi, Karol Wildfeuer, Béla Rakovszky, Georg Szmrecsányi, Alexander Gieswein, Alexander Ernst, Emil Gyuriss, Alexander Karácsonyi, Franc Csizmadia, Michal Artim, gróf Géza Mailáth, Pavel Kovács, Franc Buzáth Štefan Adamovich Karol Hencz a Franc Darányi. Otto Förster a Ladislav Mednyánszky neprišli následkom chorľavosti, Gróf Ladislav Hunyady a Ján Csernoch vymluvili svoju neprítomnosť dôležitými príčinami.

Predseda gróf Aladár Zichy krátkou rečou zahájil poradu a vrelými slovami vyslovil sústrasť nad odomretím rábskeho kanonika Petra Schlegel, pri čom navrhol, aby sústrasť nad ztrátou tohoto veľazaslúženého muža zvečnená bola v zápisnici kresťanskej ľudovej strany snemovej. Porada prijala návrh jednohlasne.

Štefan Rakovszky prečítal za [tým, Krajinského Družstva Katolíckych Spolkov pozvanie, ku slávnostnému zasadnutiu, ku počte grófa Ferdinanda Zichy-ho, vydržovať sa majúcemu. Porada uzavrela, že kresťanská ľudová strana na tejto slávnosti súčasťní sa korporatívne.

Za vonkajších členov kresťanskej ľudovej strany snemovej prijatí boli: Franc Vitkovich farár (Szakcs), Tibor Farkas (Söjtör) a Michal Ambach dekan (Nagyvárad).

Členovia porady potom cez dlhší čas pretriasali panujúce rozporenie politické a zaoberali sa zvlášte so zasadnutím snemovne 12. novembra vydržívaným. Ku koncu porady dorazila do kruhu zpoľahlivá zpráva o výsledku konferencie neodvislej strany. Kresťanská ľudová strana na ďalší vývin terajšieho politického roz-

položenia patrí v tom uspokojujúcom povedomí, ktoré zo svedomitého plnenia povinností vyviera a pred verejnosťou je zarukom toho, že ona rozriešenie panujúcej krízy žiadala si vždy úprimne len ustavnou cestou. Veľký počet krajinských vyslancov a vonkajších členov strany na porade prítomných, je nepodvratným dôkazom toho, že kresťanská ľudová strana snemová ako vždy, tak aj teraz skalopevne spolu drží. Porada zakľúčená bola v zriedkave oduševnenej nálade.

Dňa 12. novembra vydržovala kresťanská ľudová strana druhú poradu. Porade tejto predsedal pápežský praelát Ján Molnár, ktorý navrhol, aby na uprázdnené miesto podpredsedníctva krajinskej snemovne jedného kandidáta postavila aj kresťanská ľudová strana. Navrhol spolu, aby ohľadom na zmenené politické rozporenie, kresťanská ľudová strana na jedno miesto podpredsedníctva kandidovala Štefana Rakovszkyho, ktorý tento úrad k úplnému uspokojeniu zastával, kým sa ho z vážnych príčin nezriekol. Nasledovala na to voľba, pri ktorej na jedno miesto uprázdneného predsedníctva jednohlasne kandidovaný bol Štefan Rakovsky. Štefan Rakovsky ďakoval za dôveru a osvedčil sa, že kandidáciu tým ochotnej prijme, bo slyšal, že o ňom hovoria, že není náklonný podpredsedníctvo prijať, bo táto hodnosť nateraz není spojená s platom. Ján Csernoch biskup čanádsky učinil viacej poznámok poľahke politického rozporenia. Alexander Simonyi Semadam pozornosť prítomných obrátil na to, aby strana zavčasu postarala sa o garancie v páde budúcej kooperácie. Štefan Rakovszky vyslancov kresťanskej ľudovej strany vyzval k pevnému spoludržaniu, zväšte aby prítomní boli pri všetkých zasadnutiach snemovne, bo tridsať ľudí, keď spolu držia, ako povedal, veľmi mnoho môžu urobiť. Porada zakončila sa o 9. hodine večer.

K riešeniu krízy.

Rozdvojením sa neodvislej strany osemaštyriciatich v politickom rozporenení nastala značná zmena. Ministerpredseda aj v nedeľu 14. novembra bol na výsluchu vo Viedni, ministri gróf Julius Andrassy a Franc Kossuth boli 15. novembra na audiencii u jeho veličenstva kráľa. Po výsluchu ministrov, jeho veličenstvo v pondelok popoludní poznové povolal na audienciu ministerpredsedu Wekerleho, v otázke krízy ale ešte nerozhodnul. Politická kríza teda ešte není rozriešená a trvá ďalej.

Vyrúbenie dane.

Uhorský finančný minister najnovšie vydal nariadenie, ktorým naložil finančným direktoriám, aby pripravili vyrúbenie priamej dane na rok 1910. V smysle nariadenia pri vyrúbení dane treba nž ohľad brať i na nové, o pozemnej a domovej dani znejuce zákony.

Mestský výbor Baňskej Štiavnice.

Pravomocenský výbor mesta *Baňská Štiavnica* vydržoval minulý týždeň valné zhromaždenie, na ktorom jednohlasným uzavretím utvorili stoličný výbor pre pozemkovú daň a upravili prípis na finančného ministra, aby na podporu miest určené dva milióny korún čím skôr rozdelil. Uzavreli potom, že na postavenie mestského vodovodu vyzdvihnú požičku 70.000 korún.

Zo snemovne krajinských vyslancov.

Snemovňa krajinských vyslancov vážne zasadnutie mala 12. novembra. Do poradnej siene vťahli vyslanci už o 10. h., po čom v prvých laviciach vstal hore major domus snemovne Július Leszkay a oznámil, že *predsedníctvo snemovne sa poďakovalo*. Oznámenie s búrlivým éljenovaním bolo prijaté a po utíchnutí éljenovania vstúpili do poradnej siene členovia vlády. Potom major domus vyzval z prítomných vyslancov najstaršieho: Alexa Papa a požiadal ho, aby čo predseda dľa veku zaujal predsednícky stolec. Predseda dľa veku Alex Pap zahájil zasadnutie a vyzval zápisníka Jána Benedeka, aby poďakujúce listy predsedníctva prečítal. Toto sa i stalo. Predseda snemovne Justh a podpredsedovia poďakujú sa svojej hodnosti s tým odôvodnením, že neodvislá a 48-ická strana, z ktorej dôvery zvolení boli, už *netvorí väčšinu vyslancov*.

Snemovňa poďakovanie sa predsedníctva ochotne vzala v známosť, načo predseda dľa veku navrhol, aby voľba predsedníctva 18. novembra bola prevedená.

Štefan *Rakovszky* proti tomuto navrhol, aby voľba predsedníctva už v najbližšom zasadnutí 13. novembra prevedená bola. Snemovňa prijala návrh *Rakovszkého* a s tým skončilo sa zasadnutie.

13. novembra s tým sa začalo zasadnutie krajinskej snemovne vyslancov, že prevedená bola voľba nového predsedníctva.

Pri voľbe predsedu Alexander *Gaál* z Kossuthovej strany dostal 201 hlasov, 24 ceduliek bolo prázdnych, na Juliusa Justha ale padlo len 157 hlasov. Bankhusári utrpeli teda prvú porážku, ačpráve ich podporovali aj národníci.

Nasledovala za tým voľba podpredsedov snemovne, pri čom Ludvik *Návay* zo strany ústavných dostal 195 hlasov, Štefan *Rakovszky* kresťanský ľudák 170 a bankhusár gróf Teodor Bathany 127 hlasov. Toto bola porážka Justhovcov.

Po čas trvajúcej krízy krajinská snemovňa vyslancov nevydržiava zasadnutie.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

RAKUSKO.

K politickému rozpoloženiu v Rakúsku. Parlamentárne kruhy Rakúska nadmieru sú rozčúlené nad tým, že následkom neschopnosti práce viedeňského parlamentu, krajinské záležitosti v Austrii riadené majú byť pomocou 14. §., teda bez spoluúčinkovania parlamentu. Predseda poľského klubu Glombinski, ako sa o tomto v parlamentárnych kruhoch dozvedeli, radil sa hneď s vodcami nemeckých liberálnych strán a všetci vyslovili ten svoj náhľad, že práceschopnosť parlamentu treba zpät viesť. Na toto však predbežne niet naskrze žiadneho výhľadu. Potom radily sa o situácii kresťansko-socialistická strana a nemecká nacionálna jednota. Ku porade poľského klubu zavítal i rakúsky ministerpredseda barón Bienenrth s rakúskym finančným ministrom Bilinskim, aby sa s parlamentárnym výborom poľského klubu poradil o politickom rozpoložení. Ministerpredseda poďakoval sa predsedníctvu poľského klubu za jeho mier sprostredkujúcu činnosť a dal výraz tej svojej túžbe, aby predsedníctvo pokračovalo v tejto činnosti. Potom vyslovil sa harón Bienenrth, že sa bude usilovať spolu so stranami najšpôsob ku pokojnému riešeniu krízy. Vyhlásil, že rekonštrukciu vlády viaže ku istým podmienkam. Zároveň sa vyvinula živšia debatta, v ktorej sa aj minister financií súčasnil. Napokon ministerpredsedovi vyslovili vďaku za jeho ustanovenie sa a za vývody a uzavreli, že vo vyjednávaniach so stranami budú pokračovať. Po porade, predsedníctvo poľského klubu malo poradu so Slovanskou jednotou. Slovanskej jednote predseda poľského klubu Glombinski podal zprávu o svojich vyjednávaniach s nemeckými stranami a vyzval strany Slovanskej jednoty, aby pozitívnymi návrhmi napomohly pokojné riešenie krízy.

BESEDNICA.

Žobrák z Jágru.

Je sparné letné popoludnie. V šeru s divým viničom zapustenej verandy pili sme víno s chladnou kyslou vodou. Vdačne by som podrobnejšie opísal panujúcu horúčosť, ale motívy natoľko sa ztopily v mojej hlave, že neznám z nich dajaký jednotný, náladný obraz vyvábif. Následkom toho vrátme sa len k udalostiam, ktoré sa neroztopia jako barvy.

Sedel som voči domáceho gazdu a chutne chlípajúc víno, od lenivosti len niekedy sme zavrčali raz-dva, jako dobre známy [môj pes Sajó. Razom len čuchanie slyšať dol u vo dvore a jedon pan tacká sa po rscodoch verandy. To bol okresný lekár. Dotiaľ nepre-

riekol ani slova, kým sa neutrel a ale tri poháre vína nepustil dolu hrdlom. Ale ešte prv, nežli by bol mohol ku slovu prísť, dostavil sa jeden sedliak, postojác na schodoch, slušne nás pozdravil a takto začal:

— Blahorodý pán doktor, jedno slovo bych mal.

Doktor mu pokynul s očima, hlavou, rukou, že len sa doň, aby začal, len práve že ústa neotvoril, lebo tam bolo víno. Sedliak pokračoval:

— Nevieam, že činím-li múdro, že hovorím, lebo môže byť, že sa pána doktora záležitosť ani netýka, ale račíte vedieť, aj žena ma posmelovala, aby som len sem išiel, že mi pán doktor povie, či mi chcú pomôcť, alebo nie?

Vtedy sa už aj doktor ohlásil:

— Ozaj, pán Szabó, necifrujte vec. Snáď len neni dakto chorý?

— Chorý je, ale hovorím, že sa to netýka pána doktora. Lebo vec tak stojí, prosím, že sa čosi stalo mojmu pejkovi, na ktorom som onekdy viezol blahorodého pána do Szentkirályu.

— Čo sú to za reči? Tam máte zverolekára!

— Neni tu, prosím, išiel do Budapeštu.

— No tu už, drahý pán Szabó, ja nemôžem pomôcť, ešte ani len s dobrou radou nie. To už neni moja vec.

— Ale prosím ponížene — rozumkoval ďalej sedliak — koho diplomovali na liečenie ľudí, tomu je slobodno aj zvery liečiť.

— Neni slobodno, lebo toto sú dve rozdielne remeslá a ja môžem byť na svete ten najlepší lekár ľudí pri tom ale ku liečeniu zvierat toľko môžem sa rozumieť, jako kura do abecedy. K tomu ešte dívajte sa, pán Szabó: tieto dve remeslá nijako nepasujú spolu. Dnes vám vyliečim chorého koňa, zajtra vyliečim Michalovi Patkó chorého somára a potom hneď volajú ma ku vám človeka liečiť. Ani Boh by to z vás dolu nevzal, že som vás liečil spolu s Patkovým somárom a dal som vám ten istý liek, ako somárovi. Celý svet by sa smial!

— Pán Szabó prijal argumentáciu a odvrátiac sa od doktora, prehovoril k domácomu pánovi, jako gazdovi kone držiacemu, rozpovedal mu, že čo chýbi jeho koňovi. Aj sa ponorili základne do rozprávania, ja ale s doktorom som začal rozhovor. Doktor mi vyprával veľmi zaujímavé veci. Bude to aj interessantné, keď obrátim na ne našu pozornosť.

— V tejto hroznej horúčnosti — začal lekár — v praxi prišiel mi na pomoc žobrák z Jágru. Takto na miesto toho, že by som musel do konca pochodiť po hornej baňskej kolonii, včasnej som k vám prišiel zotaviť sa. Bo, aby ste vedel, ja mám päť obcí a pomimo toho som doktorom dvoch malých baňských kolonii. Jedna baňská kolonia je tu v susedstve, ztadiaľ prichodím veľ. Dnes tam lieči jeden môj kollega, žobrák z Jágru.

— Žobrák z Jágru? Kto je to?

— Nepočul ste ešte o ňom? Priateľu môj, to je je-

don chýrečný faktor verejného života v stolici. Niektori jednoducho menujú ho žobrák z Jágru, iní ho uctia a to hovoria, arcibiskupský žobrák, čo snáď toľko znamená, že je v meste Jágru najstarší, najbohatší, alebo najväčší žobrák. Veď viete, že v biskupských, alebo v arcibiskupských rezidenciách zástup kostolných žobrákov je riadne sriadený sbor, v ktorom úrad náčelníka — snáď z otca — na syna prechádza. Môj človek ale, tak sa zdá, neuspokojí sa s tým, čo si v Jágru takýmto spôsobom zarobí, lež rozprestiera svoje účinkovanie aj na vidiek. Tu však už nežobre, lež lieči. Deroguje mu jednoducho žobrať. Ja neviem, že v tomto obore jako sa mu darí, to sa ale hovorí o ňom, že maláriu len on zná liečiť. Roľnícky ľud v dedine nedrží mnoho o ňom, lež obyvatelia baňských kolonii skutočne majú ho za zázračného lekára. Je on mocnej, vysokej postavy na priek jeho staroby drží sa rovno ako jedľa. Na hlave ztrapatejú sa mu biele vlasy a klobuk nikdy nenosil ani čižiem. Vedia o ňom, že od päťdesiat rokov klačí v bráne arcibiskupského kostola a modlí sa, nestarajúc sa o zlé počasie. Modlitbu takéhoto človeka, to drží ľud, Pán Boh vyslyší. Pán Boh totiž lepšie miluje chudobu, jako bohatsvo a bosého žobráka modlitba skoršie ho nalezne, jako pánová na štvorke...

— Teda potom s čím lieči?

— S modlitbou. Všetky ženy a deti z baňskej kolonie tam klačia okolo neho a za ním sa modlia. Potom položí pred seba klobúk a nábožní ľudia plno mu ho nakladú drobnými peňazmi. Keď je aj tomuto koniec, dojdú chorí. Tu už pracuje dľa ustálenej taksy. So mnou veľakrát sa dišputujú pre taksu, so žobrákom nikdy. Pracuje dľa určenej ceny. Nad kým sa jednoducho pomodlí, ten platí jednu korunu, a koho postaví pod bezový strom a tak sa nad ním modlí, ten už dá dve koruny.

— A čo na to vrchnosť? Nemôže to zabrániť?

— Nemožno ho oznámiť. Bo to neni mastičkárstvo, on nepančuje a nerozdáva lieky, len jednoducho sa modli. Keď doktorý nemocný uverí, že mu to osoží, nech bude podľa jeho viery. V tomto pohanskom horúcom čase ešte sa teším, že mi je na pomoc. Aj veľ bych tam po tej roztratenej kolonii ako pes musel z domu do domu chodiť, keby jeho nebolo.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHYRNÍK.

Dedič trónu v Berlíne. Dedič trónu Franc Ferdinand so svojou manželkou 12. novembra popoludní pred 1. hodinou prišiel do Berlína. Na nádraží anhaltskom ich skvele víkali. Krátko pred príchodom dediča trónu a jeho manželky prišiel na nádražie cisár Vilhelm, knieža Eitel Fridrich, nemecký ríšsky kancelár Bethmann-Hollweg, zahraničný štátny sekretár Schön, rakúsko uhorský veľvyslanec berlínsky Szögyén Marich s osobníctvom veľvyslanectva. Privítanie hostov bolo veľmi

srdečné. Cisár Vilhelm manželke dediča trónu podal bukrétu z konvaliniek. Po prehliadnutí čestnej stotiny panovnícke osobnosti na automobile zaviezly sa do nového palácu a obecnosť ich na ceste srdečne pozdravovalo. Cisársky pár na počtu svojich hosťov dával večer obed. V politických kruhoch v tejto návšteve dediča trónu vidia novší záloh priateľstva medzi Nemeckom a Rakúsko-Uhorskom, lebo cisár Vilhelm a dedič trónu sa za krátky čas teraz už po piaty raz sišli. Významnosť dodáva návšteve aj druhá okolnosť, tá totižto, že dediča trónu a jeho manželku pozvali do Berlína na žiadosť nemeckej cisárovnej, ktorá chce bližšie poznať manželku dediča trónu.

Uhorský maliar u pápeža. Pápež Pius X. minulé dni na mimoriadnom výsluchu prijal pápežského dvorného maliara, tajného komorníka grófa Lippayho. Vynikajúci umelec teraz maľuje podobizne v životnej veľkosti pápeža Piusa X. a pápežského štátneho sekretára kardinála Merry de Vala. Svätý otec a pápežský štátny sekretár už viackrát sedeli pred maliarom. Svätý otec nariadil, aby všetky tie obrazy, ktoré gróf Lippay namaluje, vo vatikánskej obrazárni osobitú miestnosť dostali. Tu budú uložené už hotové podobizne kardinálov Agliardiho a Rampollu, ako aj podobizeň pápeža Leva XIII., ktorú gróf Lippay teraz maľuje.

Chýry z biskupstva nitrianskeho. Jeho excelencia osvietený pán biskup nitriansky Imrich Bende internátu učňov veľkodušne daroval 1000 korún.

Chýry z biskupstva košického. Tunajší katolícky kruh čitateľský 14. novembra odbavoval pamiatku rímskeho pápeža *Sylvestra II.* Bolo to spolu začiatkom zimnej prednášok, z ktorej príležitosti osvietený pán biskup dr. August *Fischer-Colbrie* o svätej korune Uhorska držal slávnostnú reč, spevokol bohoslovcov a praeparandistov predniesol viacej cirkevných piesní. — Dr. Melchior *Takács*, praelát praemonštratských kňazov, 7. novembra odbavoval 25ročné jubileum svojho vysvätenia za kňaza. Z tejto príležitosti boli v kostole veľkolepé služby božie, prior Valér Luger pozdravil jubilanta krásnou rečou a v mene rádu odovzdal mu drahocenné pastorále. V mene košického biskupstva pozdravil oslavovaného jubilanta osvietený pán biskup dr. August *Fischer-Colbrie*. Premnoho pozdravov dostal jubilant v listoch a telegrafične nielen z abaujskej stolice, lež i z celého Uhorska. — V spolku katolíckych tovaryšov 6. novembra odbavovaný bol muzikálny večierok s pekným úspechom, 7. novembra ale profesor tunajšej akademie dr. Ferdinand *Bernolák* držal podarenú prednášku o ochrane učňov. Dr. Melchior *Takács*, praelát praemonštratských kňazov, na ochranu učňov daroval 200 korún. — Správcovia škôl vyšších gymnázií 17. a 18. novembra o výchove žiakov vydržovali porady v Budapešti. Na týchto poradách súčasťnil sa aj hlavný školský direktor okresu košického dr. Engelbert *Mázy*. Gróf Ladislav *Károlyi*, veľkostatkár abaujský v *Pálháza*, stredisti to svojho panstva, na ochranu a chudobných vybudovať dá nemocnicu. Po

dobný špitál vydržiaava aj v Budapešti. Pritomne zúri hrozný tífus v obci *Füzesradvány*, kde veľkodušný gróf ku pomoci miestneho lekára osobitného doktora na svoje útraty zavolať z Budapešti a chudobným chorým nariadil dávať zodpovedné jedlá a víno za prítomnosti tamojšieho farára Augusta *Csurilla*. — Jozef *Répaszky*, katecheta v Sárospataku, cieľom vyzdravenia z ťažkej choroby dočasne prepustený je na slobodu.

Chýry zo Šáriša: *Prešov:* Pavel *Takács*, tunajší kaplán, ku všestrannému zármutku ako katecheta a profesor proložený je do Sárospataku. — Karol *Petz*, tunajší rímsko-katolícky učiteľ, 10. novembra vyvolený je aj za učiteľa ku učňom. Pri usporiadaných výletoch do významných miest krajiny, z nariadenia ministra výučby a obchodu, platia žiaci len polovicu železničnej karty. — *Kisszeben:* Duchovní okresu sabinovského 10. novembra vydržiavali riadne jasenné zasadnutie, z ktorého srdečne pozdravili vodcu katolíkov Uhorska grófa Ferdinanda *Zichyho*. — *Girált:* Tunajšia banka už 1. decembra začne svoje účinkovanie. — *Kapi:* Výročitý odpust k úcte sv. Martina biskupa odbavovaný tu bol 11. novembra. Slávnostnú sv. omšu slúžil praepošt, vice-dekan a farár z Prešova Adalbert *Zaborovszky*. Príležitostnú kázeň ale pri všestrannej veľkej oduševnenosti držal pochvalne známy kazateľ Jozef *Vaskó*, vice-dekan a farár zo *Zborova*. V tenže deň bolo aj posvätenie fary v niekdajšom kaštieli rodiny Kapv. Tento kaštieľ horlivý miestny farár Valent *Bélafi* pre faru do daru dostal od grófov *Dessewffy*. Všestranne obľúbený farár z tejto príležitosti v novej fare dal veľkú hostinu. — *Berki:* Tunajší starobylý kostol umeleckej významnosti v barok slohu na novo je vymaľovaný. Maľovku vkusne previedla prešovská firma *Gratzel*. Učítelia Ondrej *Laurent Fésüs* z Kende, Franc *Vizsolyi* z Kisfalu a Georg *Huszovszky* zo Somos odobrali sa na odpočinok.

Chýry zo Spiša. V Novej Vsi dňa 2. novembra v noci istý Karol Petrik, robotník, hodil sa pred vlak, aby mu život vyhasil. Rušeň mu ale len pravú nohu odtrhol. Hľa, nevera ho trobila kalikou! — V lubických lesoch Aladár Wein, syn kážmarského fabrikanta, zastrelil veľkého medveda, ktorý vážil 120 kilo. — Pri novoveskej r. k. ľudovej škole utvorili teraz novú učiteľskú stanicu, ktorú diplomovaná učiteľka slečna Maria Schivetz obsiahla. — Karol Pollágh, r. k. farár vo Felkej, ktorý 83 rokov má, dňa 5. novembra slávil 60ročnú pamiatku svojho posvätenia za kňaza. On je najstarším kňazom nášho biskupstva. — V Podhradí dňa 5. novembra zomrel bývalý r. k. mestský učiteľ Roman Košík v 64. roku života svojho. — V Podolínci vychádza teraz nový spoločenský maďarsko-nemecký týždenník (noviny) pod menom «*Poprádvölgyi Ujság*». Zodpovedným redaktorom je Ján Szigeti, piarista. — Ako čuť, o nedlho zase v Levoči majú vydávať nové maďarské noviny, a síce v duchu zásad neodvislej strany. Už tolko bude u nás tých novín, ani húb po teplom dáždi. Aj teraz ich už máme päť. — V Hanušovcák dňa 3. novembra volil sa jeden stoličný výborník namiesto

Gašpara Rochettiho, bývalého horára v Červenom Kláštore. Vyvolený bol jednohlasne gróf Gustav Csáky. Zvedaví sme, že akým spôsobom, však ľudia ho celkom neznajú!

Olúpený obraz Bohorodičky. Z Varšavy sdeľujú, že zlodějov, ktorí koncom októbra v Čenstochove ukradli klenoty z Bohorodičky, sa už podarilo pochytať. Vodca zlodějov sa priznal krádeži, ale to už nechce vyzradiť, že pokradnuté drahocennosti kam ukryli.

Boj pre kríž. V mestečku Isola del Liri pre protikresťanské nariadenia tamojšieho socialdemokratického mešťanostu vypukla opravdová revolúcia. Mešťanosta totižto pod vplyvom Ferrerovej záležitosti predostrel návrh mestskej rade, že kríž z estetického ohľadu treba odstrániť, pri pohrabochoch cirkevné obrady z verejno-zdravotníckych príčin treba zrušiť, vyzváňanie ale z ohľadu na verejnú bezpečnosť treba zakázať. Zo socialdemokratov pozostávajúca mestská rada tieto návrhy prijala. Prívrženci socialdemokratického mešťanostu potom v jednu noc všetky kríže v mestečku a na okolí postrhali a na nákladných vozoch dali ich zaviesť na smetisko mestečka. Krem toho na nariadenie mešťanostu aj z pohrabných vozov odstránili kríže. Nábožne smýšľajúci mešťania ale namiesto potupených krížov hneď na druhý deň dali zhotoviť nové kríže a tieto potom za slávnostných processii postavili na miesto predošlých. Mešťanosta aj toto chcel prekaziť, nábožní mešťania ale palicami napadli mešťanostu a jeho prívržencov. Títo sa potom útekem zachránili a bežali na mestský dom, kde sa zavreli. Ľud ale vylámal dvere mestského domu a tam najdených členov mestskej rady náležite vytrepal. Mešťanosta cez jeden zadný oblok utiekol. Keď toto ľud zbadal, v svojej zlosti oddal sa do mramorových tabúl, na ktorých boli Ferrera a Brunu Giordanu zvelebujúce nápisy a na kúsky ich dolámal. Cieľom utišenia obyvateľstva jednu kompániu granátnikov poslali do mesta, kde medzi tým mešťanosta a 150 ozbrojených jeho prívržencov teraz už zbrannou mocou chceli vyzískať platnosť na odstránenie krížov pohľadájúceho sa uzavretia mestskej rady. Mešťanosta sa aj vojenskej moci oproti postavil, načo ho aj s jeho prívržencami veliteľ vojska dal zatknúť.

Nešťastie na železničnej dráhe. Dva segedinski obyvatelia viezli sa do chotára na koči. Na jednom mieste im bolo treba prechodiť cez železničnú dráhu, ale rampy na priechode boli spustené, lebo práve vtedy mal tade prebehnúť osobný vlak od Budapešti. Kone sa splašili, kočiš ich nebol vstave zastaviť, prelomily rampu a práve vtedy dobehly na kolajnice, keď osobný vlak tade jachal. Dvaja cestovatelia ešte dosť zavčasu vyskočili z koča, ale kočiša kone strhly za sebou. Rušňovodič marne hamoval, kolesá vlaku kone na kúsky roztrhaly. Kočiš sa svalil s násypu do hrádze a keď ho ochrancí viezli do nemocnice, zomieral.

Dohán a zápalky. Majitelia veľkých trafik v nedeľu popoludní v Budapešti vydržovali poradu, na ktorej vyslovili, že družstvo majiteľov veľkých trafik s radosťou víta

plán monopoliumu zápaliek, lebo že sa tým záujmom áraru a veľkých trafikantov napomôže. Potom, že povýšenie ceny doháňových výrobkov držia za potrebné.

Pekelný stroj na oltári. V Buenos Ayresi (Južná Amerika) policii podarilo sa prekaziť útok, ktorý by bol mohol mať strašné následky. V kostole karmelitov jeden človek položil na oltár pekelný stroj. Policajti s pozornosťou sprevádzali tohto podozrivého človeka a ho aj zatkli, pekelný stroj ale odstránili. Jestli by pekelný stroj bol vybušil, tak by sa bol srútil celý kostol, ktorý bol vtedy preplnený veriacimi. Zatknutý človek tvrdí, že je Rusom a anarchikom a že sa volá Pavel Karakin. Útok preto chcel spáchať, aby sa za popravenie Ferrera vypomstil. Zatkli aj jeho ženu, ktorá je tiež anarchistkou. — Na tento hnusný kúsok čo povedia ctitelia Ferrera a anarchistov v Budapešti, Košiciach a kdeinde medzi freimaurem v Uhorsku?

Poľovka na medveďov. Gróf Gejza Andrassy dňa 17. novembra a v nasledovné dni na počtu pruského princa Heinricha, mladšieho brata nemeckého cisára Vilhelma v obci Betlér sriadil veľké poľovky na medveďov. Na poľovačkách krem majiteľa revíru grófa Gejzu Andrassyho zúčastnili sa početní aristokrati. Poľovka bola z čiastky v sulovských horách medzi Iglovom a Rožňavou, z čiastky ale v horách sádvárskeho panstva v stolici abaujskej. Ku privítaniu pruského kniežata Heinricha v Betlérskom kaštieli grófa Gejzu Andrassyho už od viac týždňov robili veľké prípravy.

Výbuch na vystahovaleckej lodi. Veľké nebezpečie hrozilo tieto dni vystahovaleckej lodi «Pannonia», ktorá sa z Fiume asi s 2000 vystahovalcami pohla na cestu do Ameriky. Keď loď opustila pobrežie Istrie a vyplávala na širé more, manželka jedného vystahovalca vpašovala do triedy pre ženské jeden špiritový lampáš. Lampáš sa odrazu prevrhol a ženská za jeden okamih stála v plameni. Na lodi nastal veľký zmätok. Ľudia nazdávajúc sa, že celá loď naskutku zblkne plameňom, bežali ku ochranným člnom. Na otvorenom mori mohla nastať osudná katastrofa, keby pápežský protonotár gróf Peter Vay nebol utišil rozčúlené mysle. Kapitán a dôstojníci lode podivnú chladnokrevnosť preukázali v okamihu nebezpečia. Ženská, bárs nebezpečne bola popálená, ostane pravdepodobne v živote.

Vodca socialdemokratov falšoval peniaze. Zo Spalatova oznamujú, že vodcu dalmatinských socialdemokratov, vydavateľa jedného v Spalatove vychodiaceho socialdemokratickeho časopisu Girolamu Dorbiča pre falšovanie bankoviek vo Ferrare zatkli.

Administratívny výbor stolice zemplínskej včera vydržoval shromaždenie, na ktorom podžupan Július Dókus oznámil, že v mesiaci októbri zo zemplínskej stolice 505 ľudí sa vystahovalo do Ameriky a len 62 sa vrátilo. Stoličný hlavný lekár oznámil, že v stolici tyfus, osýpky a šarlach epidemične zúria.

Ušlý liferant. Majiteľ jednej veľkej náradie odvážajúcej a ukladajúcej firmy v hlavnom meste: Leopold Tausky, ktorý len pred niekoľkými rokami vystúpil z

firmy svojho otca Maxmiliana Tauszkého, po spáchaní početných klamstiev ušiel z Budapešti. Svoje hriechne manipulácie, ako vysvitlo, už od dávna prevádzal. Leopolda Tauszkého od niekoľkých dní viacerí ľudia oznámili polícii pre klamstvo. Tak majiteľku domu manželku Franca Spannera, rod. Jozefinu Szabilliczky o 87.000 korún osúdil a síce tým spôsobom, že počiatkom minulého roku prišiel k nej a ponúkol sa, že jej na pozemky zaopatrí kupcov. Takto sa obznámili a pozdejšie aj jeho manželka chodila ku majiteľke domu. Vlni v septembri sa Tauszky ponosoval pred Spannerovou hovoriac, že ačkoľvek on a jeho sestry majú dva domy a obchod, predsa je v biede, ebo sa dostal do rúk úžerníkov. Majiteľka domu sa sľutovala nad ním a dala mu jednu na 20.000 korún znejúcu zmenku, za ktorú jej on predal svoje náradie odvážajúce vozy, ktoré si ale hneď vyárendoval od nej. Lenže 20.000 korún ako ľahko prišli, tak ľahko aj odišli a Tauszky sa zase ponosoval pred Spannerovou, hovoriac, že na úplné usporiadanie svojich dlžôb potrebuje 55.000 korún. Spannerova pre Tauszkého aj tieto peniaze vyzdvihla v sporiteľni, pri čom ale urobila s ním takú smluvu, že sa táto dlžoba na dva budapeštianske domy Tauszkého na prvé miesto zaintabuluje a bytné od domov pravotár Spannerovej bude odoberať. Pozdejšie Spannerová Tauszkému zase požičala 10.000 korún. Tauszky medzi časom nahovoril Spannerovu, aby vyberanie bytného od jeho domov odobrала od pravotára a aby bytné sama manipulovala. Prvého novembra teda ona chcela vyberať bytné, ale vtedy sa zdovedela, že Tauszky nielen svoje domy, ale aj všetky vozy potajomky popredal a 29. októbra zmizol zo svojho bytu. Spannerova následku oznámila Leopolda Tauszkého, ktorého odtedy už aj mnohí iní udali pre šudierstva, zvlášte takí, ktorí si dali do opatery do jeho skladu svoje náradie, ktoré on ale tiež popredal. Leopold Tauszky takýmto spôsobom osúdil patričných asi o 150.000 korún.

Spomni človeče, abys deň sviatočný zasvätil. 1-ho novembra v sviatok Všetkých Svätých v Liptovských Nežitovcach luteráni mlátili na mlátačke. Oko Božie sa nato dívať už ďalej nemohlo. Práve, keď už domlátili, tam z iskry povstal oheň a všetko na popel obrátil. Ľudia, zasväcujte sviatky a dni Božie!

Náhla smrť. V Liptove v obci Dlháluka staručký 76-ročný Ján Pánik celkom zdravý vyšiel von z izby, tri minútky ho už mrtveho našli domáci. Nech každý si vezme z tohto to poučenie, že smrť je istá, ale hodina smrti neistá. Nie nadarmo sa ale i modlievame: «Od náhlej smrti vyslobod nás Pane!» Naozaj, človek nevie, kde sa mrtvým najde a na ktorom mieste ho očakáva súd Boží!

Naukobehy pre domáci priemysel. Na území stolice prešporskej za podpory ministra orby tejto zimy v obciach *Zavar, Sempe, Kajal, Hegysúr, Búrsky, Sv. Mikuláš, Hidaskürt.* a *Vajka* sriadia naukobehy pre domáci priemysel. V Šamoríne zas Tulipánový spolok sriadi naukobeh pre domáci priemysel. Na tomto na-

ukobehu rozličné veci budú zhotovovať. Z výrobkov domáceho priemyslu Gazdovský spolok stolice prešporskej ešte tejto zimy sriadi v Prešporke výstavku.

Útok proti kuriálnemu sudcovi, Kuriálny sudca Ján Ludvik, ktorý býva na Leopoldovej okružnej ceste v dome číslo 26., tieto dni pre niečo pokarhal svoju slúžku Alžbetu Deinovú. Slúžka sudcovi odsekla a pozdejšie, keď jej pán rozkázal, aby mlčala, schytila jeden piglajz a kuriálneho sudcu dvaráz ovalila po hlave. Sudca volal o ratu, načo pribehli susedia, zúriacu slúžku chytili a odviekli na kapitanát V. okresu. Tam sa Alžbeta Deinova nechcela k ničomu priznať, len plakala a vždy len to opakovala, že jej život je peklo. Predbežne ju zadržali na kapitanáte. Ku kuriálnemu sudcovi, ktorý bol dosť povážlivo na čele ranený, zavolali dobrovoľných ochrancov, ktorí mu ranu obviazali.

Sedmohradské ovce v liptove. Z naloženia ministerstva orby poslané boly do Mikuláša sedmohradské ovce pre tunajších gazdov, každá ovca bola k dostaniu za 9 korún. Rychtári o tomto všade vopred vedeli, čo je ale veľmi smutno, na mnohých miestach gazdov o tomto neupovedomili. Dozaista chceli tie ovce len pre seba a pre podajedných, nateraz tak tichých liberálov. Gazdovia! Ak badáte, kde-tu také liberálne kúsky, netrpte to, pozdvihnite slovo svoje a vyhľadávajte si svoje práva. Lebo spravodlivosť to žiada, aby, keď vás rychtári znajú pri platení porcii a obecných prirážkov, nech vás znajú raz navždy i vtedy, keď by ste si mohli i vo vašom gazdovstve pomôcť. Nespravodlivosti, ktoré zbadáte, opište a pošlite do Krestana, ktorý tiež len za spravodlivosť bojuje a nespravodlivých krivditeľov nemilosrdne čistí, pucuje a pucovať bude.

Bánovský Katolícky Tovaryšský Spolok roku 1909. 21-ho novembra v nedeľu, v «Centrál Hôteli» riadi s divadelným predstavením spojenú **tanečnú zábavu**, ku ktorej všetkých známych aj s rodinou uctive povoláva riaditeľstvo. Vstupne od osoby: I. miesto 2 kor., II. miesto 1 kor. 50 hal., stojáce 1 koruna. Vstupenky sú k dostaniu u pána Karola Paul a večer u kassy. — Čistý výnos na podnik spolkovej budovy sa obráti a preto nadplatky s podakovaním sa prijímajú a v časopisoch uverejňujú. Začiatok večer o pol osmej hodine. Po predstavení tanec.

Vlámali sa do budovy súdnej stolice v Berlíne. Z hlavného mesta nemeckej ríše prichodi zpráva o takom kúsku, jaký svojho času köpenický šuster Vojgt vyviedol, keď preoblečúc sa za kapitána sobral z mestského domu úradné peniaze. Do budovy berlínskeho Landesgerichtu po tieto dni vlámali sa zlodeji. Falšnými kľúčami otvorili viac úradných miestností a oblečúc si tam najdené taláre sudcov, za viac hodín vybavovali úradnú prácu a so zvláštnou úľubou peňažné pokuty inkasovali od pokutovaných, ktorí ta prišli pokuty platiť. Zlodeji ukradli viac účtovných tlačív, ktoré potom na základe pravotných listín, ktoré v škriniach našli, vyplnili a úradnou pečatou súdnej stolice opatrili.

Vystavili si certifikáty pre pomocných exekútorov a týmito opatrení potom od pravotiacich sa stránok inkassovali peniaze. Z troch členov pozostávajúcu zlodejskú bandu už chytili. Jedného z nich v sobotu vo Viedni chytili a zaviezli do Berlína.

HOSPODÁRSTVO.

Prezimovanie včiel.

Každoročne zhynie cez zimu mnoho včiel, mnohé roje ale tak zoslabnú do jari, že v budúcom roku žiadného úžitku neprinesú. Obyčajne sa vina pripisuje zlému zimnému počasiu; z pravidla si je ale sám včelár na vine. Poriadnemu včelárovi ani jeden klát cez zimu vyhnúť nesmie.

Život včiel je dnes už dokonale preskúmaný, vieme čo je včelám na osoh a čo im škodí; preto môžeme ľahko škodu vyhnúť.

Dnes každý včelár vie, že včely, aby zdravo prezimovaly, musia byť:

1. Dostatočne silné.
2. Musia mať plodnú, nie veľmi starú matku.
3. Väčšinu mladých včiel.
4. Dostatočnú, snadno prístupnú zásobu medu.
5. teplý úl, do ktorého sa síce hojne povetria dostáva, ale myši predsa prístupu nemajú.

Aby sme sa presvedčili, či včely dostatočnú zásobu medu majú, prezreme v auguste alebo v septembri úle. Mnohí včelári odrádzajú od tohto prehliadania, hovoriac, že je nepotrebné a škodlivé, že včely si už viacej rámcov nemôžu prilepiť a to že im je na škodu!

Hovoria, že nie len stav včiel, ale aj zásoba medu, dá sa už z vonkajška posúdiť. Je to ale mýlny náhľad, o čom sa môžeme presvedčiť. U okienka je plný plášť medu a hneď za ním samý plod až do spodku.

Mnohí sú zase za čím častejšie prehliadanie, ešte za leta. To je ale tiež chyba. Včely v ten čas majú síce med, ale majú tiež hrúzu mladého plodu v úle, ktorý stroví väčšiu čiastku medu ešte za jaseň, ak už nielo viac paše, a včely potom v zime biedne zahynú.

Ja mojím včelám vždy niekoľko plášťov vyberiem, aby som sa o skutočných zásobách zimných presvedčil. Od septembra do apríla ráta sa na prostredný úl asi 10 kilogrammu medu. Rámik našej miery, ako znamé, váži asi 1 kilogram, takto si ľahko zásobu medu v úle odhadneme. Pri tom dajme pozor na voštinu. Plášte s kusom voštiny necháme včelám. Za to však plášte nové, na ktorých ešte plod chovaný nebol, sa odstránia, pretože sú veľmi chladné.

Slabé roje v tento čas spojujme. Tri slabé roje, do jedného úla umiestené, nepotrebujú ani polovicu tolko medu, ako keby boli zostaly, každý o sebe. Aký je ale potom na jar rozdiel v osohu medzi rojami mocnými a slabými!

V tento čas sa aj medníky vyprázdňujú, ak sa to už prv nestalo.

Včely nemajúce dostatočných zásob, musia sa dokrmovať. Krmíť sa musí čím najrýchlejšie jedno za druhým a vždy vo väčšom množstve, aby včely jediac, krmivo riadne uložiť mohli. Najlepším krmivom je cukor, ktorý sa musí ale dobre variť. Na 2 kilogrammy cukru odporúča sa asi 2 litre vody a kávovú lyžičku vinnej kyseliny a aspoň 2—2½ hodiny variť, aby toto krmivo nezucukrovalo. Krmíť treba radšej viacej, lebo pre nedostatočnú zásobu najviac včiel cez zimu vyhynie.

Krmíť treba včely aj vtedy, keď je med v úle planý alebo neskoro v lese nasbieraný. Ten treba z úlu odstrániť, lebo od neho včely pochorejú a vyhynú.

Letáčky musia byť opatrené zástrčkami alebo i klincami tak, že by myš nemohla vojsť; prístup povetria ale treba nechať čím najlepší.

Zle prezimujú včely, keď sa im medníky senom, alebo podobnými veci vypchajú. Tieto vecmi sa v úle sparia a spôsobujú vlhkosť a pleseň. Naproti tomu, pekne sucho zachová sa úl, keď ho na zimu rohožkami opatríme!

Jedna rohožka sa vloží do medníka a druhá za okienko do plodišťa. Ešte je lepšie vyňať okienko a vložiť rohožku až k plášťom; potom bude úl ešte suchší.

Mnohí včelári ničím neupchávajú; včely im síce nepomrznú, ale o mnoho viac medu spotrebujú, zásoby medu sa o mnoho skorej minú.

V nízkych úloch, na príklad amerických, ktoré sú už tiež veľmi rozšírené i u nás, prezimujú včely lepšie, ako v stojanoch, preto že sú teplejšie.

Ak všetky tieto pravidlá budeme v pamäti mať, nuž nám istotne i včelky naše v dobrom zdraví prežijú dlhú zimu a nestane sa nám tak, ako tým lekárom, ktorí sú často prinútení oznámiť, že sa im operácia síce šťastlivo podarila, ale že pacient predsa len zomrel.

DOPISY.

Námesto (Orav. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohoto dopisu v našom milom «Kreštane».

Utešenú jaseň máme toho roku. Obloha, v lete ešte skoro každý deň zachmúrená, sa vyjasnila a slnce veselo nám posielala teplé lúče svoje a celej prírode, jakoby zomierajúcej teplými obkládmi chcelo odpomôcť a klesajúcej už svojou teplotou dni predĺžiť, aby aspoň jej tiché usnutie príjemným učiniť. Veru na nás námestovcov už krásnejšie svieti slnce spoločenských politických pomerov. Teraz už spokojnejšie a smelšie môžeme si vydýchnuť.

V poslednom mojom dopise som sa žaloval, na-

koľko sme sa spustili; že pán hlavný nám chcel na krky strčiť notára života trestaného. Lež pán hlavný jako chrúst o stenu sa búšil, urobil veľký lom, potom umlknul — teraz máme katolíckeho, ale ozaj statného, čestného katolíckeho notára.

No ale len teraz nasleduje to opravdivé. Tak veru, veľká nehoda stane sa nám! Pravda, mi sami sme si na vine. Totižto berú nám najmilšieho a všeobecnej počestnosti v Námestove a na okolí sa tešiaceho človeka, ktorý nám je nič menej, jako pán slúžny. Tento poriadny človek už všelijaké prostriedky vynášiel, jako nám má zavďačiť, jako si má našu dôveru a oddanosť získať. Z prvotku len na 2, 5, 10 korún pokutoval; lenže aj na ďalej zostali sme chladnými oproti nemu, jakosi sme nemohli zahoreť láskou k nemu za túto jeho ochotu. Nuž aby si ju získal, počal sa už 200, 300 korunovou pokutou a 2 alebo 3 dňovým chládkom vďačiť; s takýmito drobnosťami, chučkami sa nám lichotil, podlizoval; ký div tedy, že dosiahol aj krásny výsledok! Totižto to jeho počínanie natolko sa dotklo našich už i tak slabých srdce, že sme poslali deputáciu ku pánu hlavnému županovi v záujme pána slúžneho a odporúčali sme ho blahosklonnosti jeho. A hlavný župan vidiac tak veľký prejav našej oddanosti a lásky oproti pánu slúžnemu, hneď na mieste nám prisľúbil svoju ochotu a do výhľadu položil preloženie slúžneho. No bola že nato radosť v Israeli! Odpustte! V Námestove. Či snád je to všetko jedno? Slovom to sa podarilo. A tak, hľa, všetko sa nám musí podariť, drahí spoluobčania, len sa nám treba držať a nie stáť nečinne a dívať sa otvorenými ústami do povetria za pečenými holubmi.

Druhá pohroma, nesnáďza nás zastihla vzdialením sa istého dobrého a statočného pravotára, ktový zároveň bol aj hľadaným pravotárom svetochýrnej ľudovej banky. Niet takého človeka, čo by sa, keď mal raz niečo s ním, nebol k nemu vinul, či prilipnul. Vzdialením sa tohoto statného človeka, tohoto dobrého pravotára a politika, ktorému niet páru na celej šírke Uhorska, taký zármutok nastal už v samej ľudovej banke — kde sú ináč tvrdí ľudia — že jedon úradník — najtvrdošijnejší — vo veľkom zármutku svojom, často čítajúc v «Népszave» ľubostné truchlohry (tragédie) — veľkými nožnicami sa zahnal na pravotára a možno, že by ho bol aj usmrtil, keby sa bol pán pravotár stolicom nebránil. A keď sa už celkom odoberal, strachujúc sa, že tento úradník vo veľkom zármutku svojom si niečo môže spraviť, zastavil hintov a to im odkázal, aby mu vyňali z rúk nožnice a dali mu povraz — že vraj k tomu dosť klincov je na stenách banky... Tak dojímavé sa lúčil jedon bankár so svojím súdruhom. Jeho dojímavé lúčenie sa s druhými nie je vstave opísať moje slabé pero.

Nech vám slúži na známosť,

že prott nácthe, zachrypnutiu a zašlajmovaniu zvlášte vitečný liek je Fellerov Elsafluid. Ktokoľvek trpi na bolenie prs a hrdla liek tento utišuje kašeľ a občerstvuje trpiaceho. Tucet an probu 5 korún, dva tucty 8 kor. 60 hal. posielá franko lekárnik Feller Stubica, Kostolná-úlica č. 18. (záhr. stol.)

S nami sa ani nelúčil, ačkoli verne sme mu pomáhali popakovať sa a na všetko sme mu pozor dávali, aby niečo nenechal tu a zase — sa vrátil.

Teda je tu už, chvála Bohu, teraz čistejšie povetrie. Veru tak to býva: «Človek mieni a Pán Boh mení».

S hlbokou úctou

Občan.

***

Zo Spišskej Magury.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom oblúbenom «Krešťane».

So žiaľom oznamujem cteným čitateľom tú smutnú novinu, že relovskí gazdovia tú krčmu, ktorú ešte len pred tromi rokmi od panstva odkúpili a ktorú od nich hanušovský konzum vzal do prenájmu, teraz jednému židovi predali. Teda — žiaľ Bohu — len za veľmi krátky čas trvala tá radostná vec, že nemali v obci žida. Nielen začať, ale aj vytrvať treba v dobrom, lebo len ten bude korunovaný, kto do konca vytrvá!

Keď už o Relove je reč, aj to spomenem, že tamjším nešťastlivým pohorelcom starovecký slúžny oddal tých 160 korún, ktoré sa v okrese úradne nabsieraly, Ondrej Marhefka farár vo Vyšnom Slavkove im poslal 12 korún a obec im darovala ku budovaniu potrebné všetko drevo.

S Bohom do najbližšieho dovidenia.

Úprimný priateľ ľudu.

Rozmary a žarty.

Rodina. Či si v rodine s tým Osíkom, čo sa v minulom týždni oženil.

— Áno, Jeho ženu chceli predtým za mňa vydať.

*

Úprimný manžel. Ľudia povrávajú, že si ma vzal len preto, že som od ujea zdedila dvadsať tisíc?

— Oj nie, bol by som ťa vzal, keby si ich bola zdedila od hoci koho iného.

*

Vidiecki hostia. Vidiecki hostia v Budapešti hľadeli cez veľkú sklennú tabulu do kaviarne na billiardujúcich sa ľuďi.

— No, sem veru nevnídem, lebo tu by nás hneď vychlpili.

— Prečo?

— Či nevidíš, ako striehnu s tými palicami, že kto vníde dnu...

*

Zle določul. 100 hláv za 5 korún — riekol predavač kapusty.

— Ja by som tiež rád, ale len sto uší — pýtal si černocho, ktorý nedávno prišiel z Afriky do Európy.

Dobre je svet zariadený. Predsa to Pán Boh dobre zariadil, že každý musí zomrieť! Čo by som si len počal, keď by za tisíc rokov mal s mojou ženou žiť.

Prečo ho nedá do školy. Prečo nedávate svojho syna do školy?

— Do školy? Aby pomaly viac vedel ako jeho otec? Ešte by sa mi dakedy zle odmenil a nadal by mi do somárov.

A sused druhý dosiahol svoj cieľ. Neposielajúc syna do školy, syn nevyrástol na otca. Zostali oba rovní, syn aj otec. susedia menovali ich rovnakými.

Zdvorilá odpoveď. Dva mladí ľudia postretli sa na jednom úzkom chodníku a jeden sa musel vystúpiť; ak ten druhý mal popriňom prejsť, ale jeden zakričal namrzený:

— Ja sa hocakému sprostákovi nevystúpim!

— Ale ja veľmi vďačne — povedal ten druhý vystupiac sa stranou a pri tom sa ešte poklonil.

Zle sa cítite? Pravda, že vás trápi žalúdok, nemôže tráviť, neni divu, že zle vyzeráte, bolí vás hlava, nemáte chuti k jedeniu, trpíte na závrat a kyslé grganie, trápia vás kŕče a ste sdtý. Tak je to, b) nemáte riadnej stolice, z toho povstáva potom zlá žila. Keď ale na akékoľvek neduhy žalúdka trpíte. potrebujete hneď Örkény Cascaradia tablety a čoskoro vyzdraviete. Pol škatule 1 k. 20 hl., celá škatula 2 k. 20 hl. s poštovou dobierkou k dostaniu výlučne v «Apoštol» lekární Budapešť, József-körut 64. Sklad 76.

Odkazy redakcie.

Alfonsko P. Pekne ďakujeme a prajeme Vám, aby ste čoskorej prišiel k predošlým silám.

J. K. Sz. Vyzvanie istotne príde budúce.

B. S. V. Otázočné noviny vyšly 20. novembra.

S. V. K. Zametajte pred svojimi dverami.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 15. novembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. Pšenica: tiská K 28.85—29.90, stolnobelohradská K 28.70—29.70, eštianska K 28.80—29.70, banátska K 28.95—29.80. —

Raž: prvotriedna K 19.70—20.00, druhotriedna K 19.50 do 19.60. — Jačmeň: prvotriedny K 14.75—14.95, druhotriedny K 14.40—14.60. — Proso: K —.— do —.—. — Ovos: prvotriedny K 15.70—16.00, druhotriedny K 15.40—15.60. — Kukurica: K 14.80—15.00 Repica: K 26.25—27.30.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	22.20	21.80	21.40	21.00	20.60	20.10	19.10
		č.	7	7½	8		
		K	17.10	15.00	8.20		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6.10, hrubé K 6.30.

Strova: Fazula obyčajná biela K 22.00—22.50, fazula strakavá K 16.00—.—. — Hrach: nelúpaný, čistý K 29.00—32.00, lúpaný K 45.00—54.00. — Šošovica: čistá K 25.00—36.00. — Konopné semä: K 18.00 do 19.00. — Mak: K 54.00—58.00. — Rasca (kmín): Kor. 107.00—108.—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 184.00—185.00, vidiecka K 000.00—000.00.

Slanina: mestská 4-kusová K 159.00—160.00, 3-kusová K 162.00—163.00. vidiecka K —.—.— za 100 kilogr.

Datelinové semä: Červená datelina K —.—.—, lucerna jasnozrná K —.—.— za 100 kg.

Lekvár: srbský K 40—42, bosenský K 42.00—48.00 po 50 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 22.50—23.00, srbské (100 kusové) K 22.50—23.00 po 50 kilogrammoch.

Spiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom 176.00 do 176.50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 48.00—49.00.

Petrolej: Fiumánsky kríšťalový K 35.50, fiumánsky White-Star (***) K 29.20 za 100 kilogr. so sudom.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 6.50—7.00, žlté K 6.80—6.80 za 100 kilov.

Koloniálny tovar: Cukor v klobúkoch K 82.00 do 82.50, kockový K 84.00—84.50, žltý K 82.00—82.50 za 100 kilogr.

Vajcia: prima uhorské K 96—100, od Tisy K 96—98, sedmohradské K 92—94 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2.50—2.60, k vareniu K 1.60—2.00 syr 14—20 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krmené K 1.44—1.50 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 1.60—2.80, slepky na polievku K 3.30—4.30 za jeden pár.

Kreštania kupujte len u kreštanov!

Veváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hneď

Beretväs-pastille

które za desať minút zastavia najtuhšs
migrén-hlavy bolenie. — Cena K 1.20.
Lekármi odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekární!

Dorába Tomáš Beretväs, lekárník Kispest.

Pri 3 škatulkách
zasielka franko.

Vážny oznam pre majiteľov koní!

Aby uhorskí hospodári všeliakými figlami rozšíreným odporúčaniam na lep nesadli a svoje peniaze nevyhadzovali za pokrovce, ktoré nevideli a ktoré vo všeliakých českých fabrikách shotovujú z kalmuku a barchetu, odhodlali sme sa, že zvláštnej trvácnosti, celkom hrubé, ako bunda teplé, uhorského dôrobú pokrovce do obchodu zavedeme, ktoré sodpovedajú všetkým nárokom objednávateľov.

Výhodné ceny pre poľných hospodárov:

Veľký a široký pokrovce na kone cena 3 zlaté.

Najväčšej a najlepšej jakosti cena 3 zl. 50 kr.

Už dva predmety na prábu objednaná zasielame franko na každú železničnú a poštovú stanicu.

Ku objednaným pokrovcom možno pripojiť «Rapide» nožnice na strihanie lichvy s náhradným nožom cena 1 zl. 60 kr. Pôvodné «Pegoet Freres» francúzske nožnice na strihanie koní zl. 2.20.

Výlučná adresa objednania:

SOHR, rozposielajúca osada uhorských pokrovčov na kone SOMOGYSZILL.

Za dobrotu a povodnosť tovaru záruka.
Za nezodpovedné dáme zpiatky peniaze.

Rušeň!

!!! S 18 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporuča najvrelej Ludvika Kállai

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlatebný stroj britomosti !!

Bez strojnika lahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje ku mlateniu a ku siatiu atd.

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podarili.

Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

Lacné české perle.

5 kilo: nové tmavé driapané kor 9-60, lepšie 12 kor.

Biele mäkké, jak páper 18 kor.— 24 kor.

Biele ako snah nákké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s lobierkou franco; zamalenie a nazpät prijatie je pod tou vnymkou dovolenjestli sa poštové útraty vynahradia. — Benedikt Sachtel, Lobes Nr. 135 (pošta Pilsen Cechy.)

Peniaze

uspori každý, kto pri potrebe rozličných osožných predmetov a príležitostných darov každého druhu žiada si moj hlavný ceník s viacej ako 3000 vyobrazeniami ktorý každému pošie sa franco a zdarma a v ktorom každý všetko najde čo potrebuje

c. a k. dvorný zásielca

Hanus Konrad

Brüx č. 1913, (Cechy).

Na predaj

je majetok medzi Žilnou a Rajcom v obci Polusie (Trenčianska stol.), štvrt hodiny od železničnej stanice. Pozostáva zo 60 meríc výsevu v jednom kuse, k tomu dom s dvoma izbami, kuchyňa, maštale, šopa, ovčiaren, sýpka, komory humná s dvoma stodolami, stromová zahrada, dve lúky v humeniach, k tomu patriace obecné a účastinárske hory a pastvy v cene 13.000 zlatých. Po splatení dvoch trentín, jedna sa ponehá na splátky. Bližší vývod podá rychtár obce.

Na čase je

z príležitosti blížiacich sa sviatkov vianočných, môj bohato ilustrovaný hlavný ceník s viacej ako 3000 vyobrazeniami najrozličnejších potrebných predmetov a príležitostných darov, pýtať si zdarma a franko

c. a k. dvorný zásielca

Hanus Konrad

Brüx č. 1911. (Cechy).

Upozornenie!

Schicht mydlo je pôvodné

jedine s menom

Schicht.

a s ochrannou známkou

jeleňa.

Schutzmarke

ZLE SA CÍTITE?

Pravda že vás trápi žalúdok, nemôže tráviť, zle vyzérate, bolí vás hlava, nemáte chuti k jedeniu, trpíte na zvrat a kyslé grganie, trápia vás krče a ste sdtý. Tak je to, bo nemáte poriadnej stolice, z toho povstáva potom zlatá žila. Keď ale trpíte na akékoľvek neduhy žalúdka, potrebujete hneď **Örkény Cascaradin-tablety** a hneď vám bude pomôženo. Škatula na prábu 60 hal., pol škatula 1 K 20 hal., celá škatula 2 K 20 hal.

K dostaniu s poštovou dobiereku jedine v **Apoštol lekárni, Budapest, VIII. okres, József-körut 64. číslo. Sklad 76.**

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provoovzvanie parcellovania a ku tomuto cieľu udelovanie požíčiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevzeze za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požíčku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody poluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavatelja pozbavia sa všetkých starostí parcellovania 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštné výhody ústavom povolenej požíčky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požíčky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požíčka vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodovnerenie notárske. Ústav požíčku vypovedať nemôže.